

КЊИЖЕВНОСТ У РЕВОЛУЦИЈИ И
РЕВОЛУЦИЈА У КЊИЖЕВНОСТИ:
МАНУЕЛОВА КЊИГА
ХУЛИЈА КОРТАСАРА

Филолошки факултет,
Београд

Кључне речи: Хулио Кортасар, *Мануелова књиџа* [*Libro de Manuel*], политика, револуција, 'нови човек', експериментална књижевност, читање.

Апстракт: Иако одсутна из првих романа аргентинског писца Хулија Кортасара, у *Мануеловој књиџи* тема револуције заузела је централно место. *Мануелова књиџа* тематизује освајање слободе на више различитих, али међусобно повезаних планова, међу којима се посебно истичу политички и књижевни. Критичари су, у зависности од сопствених политичких опредељења и реакција на фиктивност средишњег заплета романа, осуђивали или хвалили присуство дневно-политичких тема у роману. Ипак, присуство политичко-филозофске идеје о неопходности стварања *новој човека* у савременом друштву измешта *Мануелову књиџу* из сфере политичких памфлета и карактерише је као револуционарни роман са тезом. Политичке револуционарне идеје у Кортасаровом роману у стопу прате мисли о књижевној револуцији као неопходном предуслову свих друштвених промена. Фиктивном заплету Кортасар супротставља новинске исечке које у целини инкорпорира у текст и тим поступком преиспитује жанровско одређење *Мануелове књиџе*. Умножавањем приповедачких инстанци и ауторских функција у тексту и смрћу једног од доминантних приповедача и пишевог алтер ега, Кортасар релативизује привилеговану улогу писца и посебан значај придаје самом читаоцу. Експерименталне приповедне технике позивају читаоца на активно или саучесничко читање, упркос томе што једноставност радње чини читање пасивнијим и лишеним још веће одговорности. Задатак читаоца у *Мануеловој књиџи* показује се можда мање теоријски важним и иновативним у односу на претходне Кортасарове романе, али се то надокнађује ванредним животним значајем и утицајем читања на стварање револуционарних промена у друштву.